

Dosarul nr. 3ra-908/22
2-20127744-01-3ra-06092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. L. Holevițaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

9 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a Dianei Popova împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ

împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 7 octombrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Diana Popova, reprezentată de avocatul Iulian Cașu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ.

În susținerea acțiunii a indicat că la data de 25 februarie 2020, a depus o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Anenii Noi, prin care a solicitat stabilirea indemnizației de maternitate.

Prin decizia nr. 19849 din 9 martie 2020, a fost refuzată stabilirea indemnizației de maternitate în baza cererii din 25 februarie 2020, conform pct. 36 din Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005, care stabilește că pentru zilele de concediu neplătit, pentru perioada suspendării contractului individual de muncă, indemnizațiile prevăzute de pct. 12 și 37 lit. a) nu se stabilesc.

Totodată, a notat că decizia nr. 19849 din 9 martie 2020 i-a fost comunicată la data de 3 august 2020.

Invocând prevederile art. 76, 75 alin. (2) și (3) Codul muncii, art. 1 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, a precizat că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Anenii Noi ilegal a refuzat să stabilească și să-i achite indemnizația de maternitate, or, din pct. 21 lit. b) din Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005, rezultă că asigurații care confirmă un stagiu total de cotizare de pînă la 3 ani beneficiază de dreptul la indemnizații dacă confirmă un stagiu de cotizare de cel puțin 9 luni realizat în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat.

A mai relatat că este angajată în cadrul Serviciul Stare Civilă din data de 1 noiembrie 2011, iar în ultimele 24 de luni are un stagiu de cotizare de 1 an și 5 luni.

În vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului, la data de 10 august 2020, a expediat în adresa pârâtului o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea integrală a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi nr. 19849 din 9 martie 2020 privind refuzul stabilirii indemnizației de maternitate în baza cererii nr. 12934 din 25 februarie 2020, cu emiterea unei noi decizii prin care să-i fie admisă cererea privind stabilirea indemnizației de maternitate.

Cererea prealabilă a fost recepționată de către autoritatea publică pârâtă la data de 13 august 2020 și, ulterior, transmisă pentru examinare la CNAS, însă pînă în prezent nu a primit niciun răspuns.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 165, 189, 196, 211, 212 Cod administrativ, art. 166, 167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea în tot a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi nr. 19849 din 9 martie 2020 privind refuzul stabilirii indemnizației de maternitate în baza cererii nr. 12934 din 25 februarie 2020 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să calculeze și să achite în contul său indemnizația de maternitate, în legătură cu nașterea copilului minor XXXXX, născută la XXXXX.

La 7 iulie 2021, Diana Popova, reprezentată de avocatul Iulian Cașu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat, într-un final: 1) anularea în tot a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi nr. 19849 din 9 martie 2020 privind refuzul stabilirii indemnizației de maternitate în baza cererii nr. 12934 din 25 februarie 2020; 2) anularea ca fiind ilegal a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-2213/20 din 22 octombrie 2020; 3) obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual, prin care să-i stabilească și să-i achite indemnizația de maternitate și indemnizația pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 3 ani, pentru copilul minor XXXXX, născută la data de XXXXX, începând cu data de 25 ianuarie 2020.

Prin încheierea din 10 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost conexată, pentru examinare concomitent, cauza de contencios administrativ nr. 3-1481/2021, la acțiunea înaintată de Diana Popova împotriva Casei Naționale

de Asigurări Sociale cu privire la anularea răspunsului nr. P-718/21 din 22 aprilie 2021 și obligarea emiterii actului administrativ privind stabilirea și achitarea indemnizațiilor, *cu cauza* nr. 3-2472/2020, la acțiunea înaintată de către Diana Popova împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi nr. 19849 din 9 martie 2020 și obligarea emiterii actului administrativ privind stabilirea și achitarea indemnizațiilor, aflată în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, Liudmila Holevițcaia.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost anulat actul administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi nr. 19849 din 9 martie 2020 și decizia adoptată în procedura prealabilă – refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-718/21 din 22 aprilie 2021 și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze și să achite Dianei Popova indemnizația de maternitate, în legătură cu nașterea copilului minor XXXXX și indemnizația pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, pentru copilul minor XXXXX, născută la data de XXXXX.

La 19 noiembrie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 14 martie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere ca neîntemeiată a acțiunii.

Prin decizia din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

La 10 august 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii.

La 3 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Dianei Popova copia cererii de recurs depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat, care a fost recepționată la data de 6 octombrie 2022, potrivit avizului de recepție (f. d. 130).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, Diana Popova nu și-a valorificat dreptul de a depune referință.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 Cod administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 110 CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) CPC, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 113 CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li

se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 Cod administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) Cod administrativ, rezultă că notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Astfel, din actele cauzei cert rezultă că dispozitivul deciziei contestate a fost pronunțat de Curtea de Apel Chișinău la 12 iulie 2022, în ședință publică (f. d. 116).

Se mai constată că în dispozitivul deciziei din 12 iulie 2022, Curtea de Apel Chișinău a indicat cu suficientă claritate căile, termenul și modul de atac al acesteia prevăzut de legislația în vigoare.

La 10 august 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, menționând că argumentarea detaliată a recursului va fi prezentată suplimentar după notificarea deciziei integrale a instanței de apel (f. d. 124-124 verso).

Se reține că la 29 august 2022, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, a notificat participanților la proces spre cunoștință copia deciziei motivate din 12 iulie 2022, inclusiv la adresa electronică a Casei Naționale de Asigurări Sociale, jurist@cnas.md, adresa respectivă fiind indicată la rubrica „Cc” (copie de informare) din extrasul de pe poșta electronică, atât la expedierea apelului nemotivat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cât și la depunerea apelului motivat de către aceasta (f. d. 83, 103, 126).

La fel, actele cauzei atestă că adresa electronică nominalizată a mai fost utilizată pentru corespondența dintre instanțele de judecată și Casa Națională de Asigurări Sociale, pe parcursul examinării cauzei, inclusiv pentru expedierea citațiilor și pentru comunicarea actelor judecătorești de dispoziție (f. d. 48, 81, 117).

Așadar, având în vedere cele expuse mai sus, se înțelege că termenul de 30 de zile, prevăzut la art. 245 alin. (2) Cod administrativ, pentru prezentarea recursului motivat a început să curgă la data de 30 august 2022, ziua imediat

următoare datei notificării deciziei motivate a instanței de apel și a expirat la data de 28 septembrie 2022.

Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus motivarea recursului nici până în prezent, motiv pentru care survin consecințele art. 246 alin. (2) lit. e) Cod administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când motivarea recursului nu a fost depusă.

Sub aspectul dat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, recursul depus împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Respectiv, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea deciziei contestate.

Așadar, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a conformat prevederilor legale și a formulat o cerere de recurs nemotivată, fără a evidenția motivele ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la manifestarea dezacordului față de soluția pronunțată în apel. Această circumstanță face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța investită cu soluționarea căii de atac.

Mai cu seamă că în cererea de recurs nemotivată, însăși Casa Națională de Asigurări Sociale a evidențiat că recursul motivat va fi depus după recepționarea deciziei integrale a Curții de Apel Chișinău.

Or, în recurs nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac, motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o decizie neîntemeiată. Condiția legală a expunerii motivelor de recurs implică determinarea greșelilor anume imputate instanței ierarhice inferioare, cu expunerea argumentată a criticilor în fapt și în drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul echivoc al recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, or, ultima fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea motivării recursului în termenul stabilit de lege, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Din aceste considerente și având în vedere că în cazul examinării recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului

civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l declara inadmisibil, or, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (*Van Harn împotriva Germaniei*).

În conformitate cu art. 230, 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu